

ما ذاتاً «عبد» آفریده شده‌ایم و دوست داریم به جایی وابسته باشیم، لذا اگر عبد خدا نشویم، حتماً عبد غیر خدا خواهیم شد!

حجت الاسلام علیرضا پناهیان در دهه اول محرم، در دانشگاه تهران با موضوع «هویت یک عبد» به ایراد سخنرانی پرداختند. گزیده‌ای از هشتمین جلسه این سخنرانی در ادامه می‌آید:

ما ذاتاً عبد آفریده شده‌ایم و دوست داریم به جایی وابسته باشیم

• انسان‌ها ذاتاً دوست دارند به جایی یا گروهی وابسته باشند؛ یعنی غیر از خانواده و همسر دوست دارند به یک دسته یا گروهی تعلق داشته باشند. حتی کسانی که به آزاد بودن و رها بودن از هر چیزی، معتقد هستند باز هم اگر دقت کنیم می‌بینیم که بالاخره دوست دارند عضو یک دسته یا گروهی باشند. وجود چنین روحیه‌ای در بین ابناء بشر، به خاطر این است که ما اساساً «عبد» آفریده شده‌ایم. نمی‌شود که انسان کسی را نپرستد و به کسی یا جایی وابستگی و تعلق خاطر نداشته باشد.

انسان خیلی راحت عبد غیر خدا می‌شود / اگر سخن کسی را بپذیریم، به نوعی عبد او شده‌ایم

• عبد بودن فقط به معنای پرستش چیزی نیست، حتی کسی که چیزی را می‌پسندد و به آن تعلق خاطر دارد، عبد آن شده است. ممکن است کسی بگوید؛ «من آن چیز را نمی‌پرستم، فقط آن را پسندیده‌ام و دوستش دارم!» همین کافی است. پس عبد بودن خیلی ارزان است و انسان خیلی راحت عبد می‌شود. عبد بودن فقط این نیست که به کسی یا چیزی سجده کنیم. حتی اگر ما به سخن کسی گوش کنیم، به نوعی عبد او شده‌ایم، حال اگر او از خدا سخن گوید، در واقع خدا را عبادت کرده‌ایم و اگر از شیطان سخن گوید، در واقع شیطان را عبادت کرده‌ایم. این فرمایش امام باقر(ع) است که می‌فرماید: «مَنْ أَصْعَى إِلَى نَاطِقٍ فَقَدْ عَبَدَهُ فَإِنْ كَانَ النَّاطِقُ يُؤَدِّي عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَقَدْ عَبَدَ اللَّهَ وَ إِنْ كَانَ النَّاطِقُ يُؤَدِّي عَنِ الشَّيْطَانِ فَقَدْ عَبَدَ الشَّيْطَانَ» (کافی/۴۳۴/۶)

• «عبد بودن» از یک تواضع، فروتنی و افتاده‌حالی شروع می‌شود تا وابستگی‌های عمیق‌تر. جلوی هر کسی حالت افتادگی داشته باشی، در واقع عبد او شده‌ای. همین که پای فیلم کسی یا پای صحبت کسی می‌نشینیم، آن تواضع ما در استماع کلمات او و آمادگی ما در پذیرش کلمات او می‌شود عبادت و اگر او از غیر خدا حرف بزند می‌شود عبادت طاغوت.

اگر عبد خدا نشویم، حتماً عبد غیر خدا خواهیم شد

• بر اساس قرآن، در تاریخ حیات بشر سابقه ندارد کسی، کسی را نپرستد و عبد کسی نباشد. انسان اگر عبد خدا نشد، حتماً عبد غیر خدا می‌شود. «وَ لَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَ اجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ» (نحل/۳۶) به گزارش قرآن اصلاً «نپرستیدن» در حیات بشر نبوده است، یا خدا پرستیده شده است یا غیر خدا. اگر هم پرستش غیر خدا به صورت وابستگی به بت‌ها و غیر آن جلوه نکرده باشد، نام هواپرستی به خود گرفته است «أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ» (جاثیه/۲۳) اگر هوا و هوس را دوست داشته باشیم، عبد آن خواهیم شد.

باید از خودمان بپرسیم: ما عبد چه کسی هستیم؟

- انسان اساساً برای بندگی خلق شده است. انسان طوری آفریده شده است که به طور خودکار، عبد می‌شود. بندگی کردن در ذات ما قرار دارد، چون: «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» (ذاریات/۵۶) ظاهر انسان را نگاه نکنید که سرکشی می‌کند و اصطلاحاً شاخ و شانه می‌کشد، رهايش کنی بالاخره کسی را خواهد پرستید. انسان به طور خودکار به کسی، چیزی، جایی، گروهی یا جریانی تعلق خاطر پیدا می‌کند و بالاخره دوست دارد عبد کسی بشود. پس باید این سؤال جدی را از خودمان بپرسیم که ما عبد چه کسی هستیم؟ دلیل چه کسی هستیم؟ از چه کسی فرمان می‌بریم؟ به چه کسی وابسته هستیم؟

